

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-751 71 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Atsižvelgiant į gautą Europos Komisijos mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato paklausimą Nr. DLGE(2026)11174 dėl galimai netinkamo 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos (ES) 2022/542, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2006/112/EB ir (ES) 2020/285 nuostatos dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifų, 2 straipsniu keičiamoje Direktyvos (ES) 2020/285 1 straipsnio 15 dalyje nurodyto Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 288 straipsnio 1 dalies e punkto perkėlimo į nacionalinę teisę (toliau – Paklausimas) ir siekiant teisinio aiškumo, Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 71 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama patikslinti apmokestinamojo asmens bendro gauto atlygio skaičiavimo tvarką, nustatant, ar buvo viršyta privaloma registravimosi pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojais riba.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. +370 604 59 101) Netiesioginių mokesčių skyriaus (vedėja Jolanta Poškevičienė, tel. +370 690 32 021) vyriausioji specialistė Giedrė Morkūnienė (tel. +370 620 78 853).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 288 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad smulkiojo verslo neapmokestinimo PVM tikslais į metinės apyvartos sumą, be kitų šioje dalyje nurodytų sumų, neturi būti įtraukiama nekilnojamojo turto sandorių, PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b–g punktuose nurodytų finansinių sandorių ir draudimo bei perdraudimo paslaugų, jei šie sandoriai nėra pagalbiniai, vertė.

Ši PVM direktyvos nuostata perkeliama Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVM įstatymas) 71 straipsnio 2² dalies 4 punktu, pagal kurį skaičiuojant bendrą atlygio sumą neatsižvelgiama į atlygį už nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų tiekimą ir PVM įstatymo 28 straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų teikimą, kai šių paslaugų sandoriai yra atsitiktiniai ir apmokestinamasis asmuo įprastai nesiverčia tokios rūšies veikla.

PVM įstatyme nėra tiesioginės nuostatos dėl draudimo ir perdraudimo paslaugų, kurios yra atsitiktinės ir apmokestinamasis asmuo įprastai nesiverčia tokios rūšies veikla, vertės neįtraukimo į bendrą atlygio sumą, tačiau Lietuvos praktikoje draudimo ir perdraudimo paslaugų vertės nėra įskaičiuojamos dėl šių priežasčių:

- draudimo ir perdraudimo veikla, reguliuojama Lietuvos Respublikos draudimo įstatymu, yra griežtai reglamentuota, ja gali užsiimti tik asmenys, turintys licencijas, be to, tokie asmenys negali vykdyti jokios kitos ūkinės veiklos, išskyrus draudimo, perdraudimo veiklą ir su šia veikla susijusią veiklą, t. y. Draudimo įstatymu reguliuojama draudimo ir perdraudimo veikla yra įprasta asmenų veikla ir negali būti laikoma atsitiktine;

- veikla, kuri laikoma draudimu, bet nėra reguliuojama Draudimo įstatymu (pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) jurisprudenciją draudimo paslaugos PVM direktyvoje yra suprantamos plačiau nei pagal draudimo sritį reguliuojančius teisės aktus), taip pat iš esmės praktikoje būna įprasta ir tiesiogiai susijusi su kita asmens vykdoma veikla (pvz., pagal išankstinius susitarimus teikiamos garantijos prekiaujant buitine technika ar kitomis prekėmis, pagalbos kelyje paslaugos, kortelių apsaugos planai ir pan.) ir taip pat negali būti laikoma atsitiktine.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsižvelgiant į Paklausimą ir ESTT jurisprudenciją, taip pat siekiant kuo tikslesnio Direktyvos (ES) 2022/542 ir PVM direktyvos 288 straipsnio 1 dalies e punkto nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę, siūloma patikslinti PVM įstatymo 71 straipsnyje nustatytą apmokestinamojo asmens bendro gauto atlygio skaičiavimo tvarką, t. y. nustatyti, kad skaičiuojant bendrą gauto atlygio sumą, nustatant, ar buvo viršyta privaloma registravimosi PVM mokėtojais riba, neatsižvelgiama į atlygį už nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų tiekimą ir (arba) nuomą, PVM įstatymo 28 straipsnyje nurodytų finansinių, taip pat draudimo ir perdraudimo paslaugų teikimą, kai šie sandoriai yra atsitiktiniai ir apmokestinamasis asmuo įprastai nesiverčia tokios rūšies veikla.

Kadangi nustatant, ar buvo viršyta privaloma registravimosi PVM mokėtojais riba, atsižvelgiama į per kalendorinius metus bendrą gautą atlygį, Įstatymo projekte siūloma, kad bendro gauto atlygio skaičiavimo tvarkos patikslinimai įsigaliotų nuo artimiausių kalendorinių metų pradžios, t. y. nuo 2027 m. sausio 1 d.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Nenumatoma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Nenumatoma.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymo projektui įgyvendinti teisės aktų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte neapibrėžiama naujų sąvokų ar jas įvardijančių terminų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir ES dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Pridėtinės vertės mokestis“, „draudimo paslaugos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
